

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/227/2015
Identifikačné číslo spisu: 6014201212
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6014201212.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu Mgr. Viliama Pohančenika a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci navrhovateľa: Q. Q., nar. XX.XX.XXXX, S., zastúpený: JUDr. Marián Ďurina, advokát, Sibirská 4, Bratislava, proti odporcovi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.06.2014 o invalidnom dôchodku a rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26.06.2014 o starobnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/256/2014-72, 20Sd/257/2014 zo dňa 11.03.2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/256/2014-87, 20Sd/257/2014 zo dňa 19.08.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/256/2014-72, 20Sd/257/2014 zo dňa 11.03.2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/256/2014-87, 20Sd/257/2014 zo dňa 19.08.2015 v časti týkajúcej sa rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.06.2014 p o t v r d z u j e .

V časti týkajúcej sa rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26.06.2014 odvolanie navrhovateľa o d m i e t a .

V časti týkajúcej sa trov prvostupňového konania rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/256/2014-72, 20Sd/257/2014 zo dňa 11.03.2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/256/2014-87, 20Sd/257/2014 zo dňa 19.08.2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 20Sd/256/2014-72, 20Sd/257/2014 zo dňa 11.03.2015 v spojení s opravným uznesením č. k. 20Sd/256/2014-87, 20Sd/257/2014 zo dňa 19.08.2015 potvrdil rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.06.2014 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporcu 1“) a zrušil rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26.06.2014 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporcu 2“). Odporcovi uložil povinnosť nahradiť

navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 260,15 eur na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom o náhrade trov konania rozhodol podľa § 250l ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p., nakoľko navrhovateľ bol v konaní čiastočne úspešný.

Napadnutým rozhodnutím odporcu 1 bol navrhovateľovi podľa § 29 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej aj len „zákon č. 100/1988 Zb.“), § 112 ods. 3 a 6 a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) znížený invalidný dôchodok od 06.08.2014 na sumu 240,80 eur mesačne. Napadnutým rozhodnutím odporcu 2 bolo podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb., § 259 ods. 1, § 293k, § 293l ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnuté, že navrhovateľovi od 24.07.2010 vznikol nárok na starobný dôchodok v sume 131,70 eur mesačne, ktorý sa podľa § 263 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z. z. nevypláca a dňom 24.07.2010 nárok naň zaniká.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že navrhovateľ žiadosťou zo dňa 28.01.2011 požiadal o starobný dôchodok ku dňu XX.XX.XXXX. Odporca rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 09.03.2011 rozhodol, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok od XX.XX.XXXX v sume 212,70 eur mesačne, ktorý sa však podľa § 263 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z. nevypláca a dňom XX.XX.XXXX nárok naň zaniká. Krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ žiadosťou zo dňa 24.07.2013 požiadal o priznanie starobného dôchodku tri roky spätne od 24.07.2010. Ďalej mal za preukázané, že rozhodnutím odporcu č. XXX XXX XXXX zo dňa 18.10.1999 bol navrhovateľovi priznaný invalidný dôchodok od 04.08.1999, pretože bol uznaný invalidným podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb.; dôchodok bol vypočítaný z III. pracovnej kategórie, dôchodkový vek bol určený dosiahnutím 60 rokov; celková započítaná doba zamestnania bola 15 rokov. Pre vznik nároku na invalidný dôchodok mu nebola zohľadnená doba výkonu služby, za ktorú mu bol priznaný od 01.09.1989 príspevok za službu, ktorý sa od 01.05.1998 považuje za výsluhový dôchodok. Pre nárok na príspevok za službu bolo zhodnotené obdobie poistenia od 01.01.1965 do 31.12.1966 I. kategórii funkcií, základná služba, od 01.01.1967 do 31.7.1969 I. kategórii funkcií, ďalšia služba od 01.08.1969 do 31.8.1989 I. kategórii funkcií, vojak z povolania. Navrhovateľ v I. kategórii funkcií vykonával službu 24 rokov a 249 dní. Vzhľadom na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že dôchodkový vek treba určiť s prihliadnutím na získanú dobu výkonu služby a do doby dôchodkového poistenia je potrebné započítať aj dobu služby zhodnotenú pre priznanie príspevku za službu (výsluhový dôchodok), odporca urobil prepočet invalidného dôchodku navrhovateľa k XX.XX.XXXX t. j. ku dňu dosiahnutia dôchodkového veku 55 rokov. Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odporcu 1 zistil, že je vecne správne a v súlade s príslušnými právnymi predpismi, nakoľko odporca urobil prepočet invalidného dôchodku navrhovateľa z dôvodu posúdenia jeho žiadosti o starobný dôchodok, i keď to nežiadal, pretože dôchodky právne i skutkovo spolu súvisia a podmienky pre vznik nároku na ne sa navzájom prelínajú. Podľa názoru krajského súdu napadnuté rozhodnutie odporcu 1 nie je retroaktívne, pretože neupravuje pomery spätne. K námietke navrhovateľa o nezapočítaní celej doby štúdia na Vojenskej škole Jana Žižku (ďalej aj len „VŠJŽ“) v I. kategórii funkcií uviedol, že odporca nie je kompetentný určovať kategórie zamestnaní resp. funkcií. Odporca pri určení kategórie vychádzal z potvrdenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia (ďalej aj len „VÚSZ“) zo dňa 02.09.2013, ktorý potvrdil započítanie zhodnotených období pre priznanie príspevku za službu tak, že základná služba bola zhodnotená v I. kategórii funkcií od 01.01.1965 do 31.12.1966 a preto odporca nemohol obdobie štúdia navrhovateľa v rokoch 1963 a 1964 hodnotiť v I. kategórii funkcií. Vychádzajúc zo zásady, že právne vzťahy dôchodkového poistenia sa posudzujú podľa právnych predpisov v čase ich vzniku, krajský súd neakceptoval nariadenie náčelníka generálneho štábu ako dôkaz pre započítanie celej doby štúdia v I. kategórii funkcií a pri posudzovaní kategórií funkcií bolo potrebné vychádzať z potvrdenia VÚSZ. V súvislosti s komplexným posúdením nezapočítania doby zamestnania pred 18. rokom veku krajský súd poukázal § 22 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb., podľa ktorého pre zvýšenie podľa odseku 2 sa hodnotí len doba zamestnania po dosiahnutí veku 18 rokov do vzniku nároku na starobný dôchodok. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na dobu štúdia. Pokiaľ ide o námietku navrhovateľa k nezapočítaniu doby zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok, krajský súd uviedol, že odporca opätovne posúdi túto dobu a rozhodne o výške starobného dôchodku s prihliadnutím na námietky navrhovateľa uvedené v stanovisku zo dňa 19.09.2014.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu 2 zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie alebo rozhodne vo veci sám. Zároveň si vyčísľil trovy právneho zastúpenia, ktoré žiadal priznať. Nesúhlasil s tým, že mu ako absolventovi trojročnej VŠJŽ ukončenej maturitou priznali iba I. kategóriu funkcií za 3. ročník, pričom posledné dva roky mu zároveň započítali aj ako absolvovanie povinnej vojenskej základnej služby. Toto obdobie vojenskej služby nie je nikde riadne posudzované ako preferované obdobie I. pracovnej kategórie funkcií. Navrhovateľ, ktorý získal vyše 26 rokov služby v I. kategórii funkcií, dosiahol dôchodkový vek dovŕšením 55 rokov veku dňom XX.XX.XXXX podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 21 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. Ako poberateľovi dávky z osobitného systému sociálneho zabezpečenia (príspevok za službu), mu bola odporcom suma starobného dôchodku, prislúchajúceho podľa zákona č. 461/2003 Z. z. vo výhodnejšej sume, krátená podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128 (ďalej aj len „Dohovor č. 128“) pomernou časťou sumy dôchodku, zodpovedajúcou obdobiu výkonu služby. Podľa názoru navrhovateľa predpokladom krátenia dôchodkovej dávky podľa Dohovoru č. 128 je prijatie vnútroštátneho právneho predpisu, ktorý u nás dodnes nebol prijatý. Ku kráteniu teda nemalo dôjsť vôbec alebo v menšom rozsahu. Odporcovi možno vytykať aj fakt, že vo veci neaplikoval ustanovenie § 293az ods. 4 a 5 zákona č. 461/2003 Z. z. a nevykonal valorizáciu dôchodku o 8,85% na dovŕšenie dôchodkového veku navrhovateľa. Keďže mu nárok na dávku nevznikol pred 25.10.1991, ale až dňa XX.XX.XXXX, nie je možná aplikácia čl. 43 písm. b) Dohovoru č. 128. Z výroku napadnutého rozhodnutia odporcu 2 nevyplýva, na základe akého ustanovenia právneho predpisu odporca ustálil sumu starobného dôchodku na 131,70 eur mesačne. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia je nepochybné, že odporca vykonal krátenie teoretickej sumy dôchodku, ustálenej podľa zákona č. 461/2003 Z. z., za celé dôchodkové obdobie dôchodkového poistenia ku obdobiu, na ktoré sa prihliadalo pri nároku na príspevok za službu. Z výroku tohto rozhodnutia nevyplýva, pri aplikácii ktorých ustanovení právneho predpisu tak postupoval, a to napriek tomu, že bez uskutočnenia krátenia by dôchodková dávka patrila v nepomerne vyššej sume 353,4552 eur mesačne. Ďalej navrhovateľ namietal, že napadnuté rozhodnutie odporcu 2 v rozpore s § 209 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. neobsahuje predpísané náležitosti. Ak teda odporca vo výroku tohto rozhodnutia neuviedol prameň práva a konkrétne ustanovenie právneho predpisu, aplikácia ktorého bola rozhodujúca pre výšku požadovanej dávky, bolo potrebné rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň namietal nesprávnosť rozhodnutia o trovách konania, ktoré žiadal priznať v plnej výške. Namietal, že krajský súd mu nepriznal napr. dopravu vlakom z Bratislavy do Banskej Bystrice a späť, čo podľa neho vyvoláva znepokojenie nad správnosťou a spravodlivosťou rozhodovania.

Posudzujúc odvolanie podľa § 41 ods. 2 a § 212 ods. 2 písm. b) O.s.p. odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné preskúmať rozsudok krajského súdu v celosti.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 O.s.p. potvrdil ako vecne správny. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažoval za opodstatnené. Mal za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec náležite právne posúdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné čiastočne vyhovieť.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu 1 o znížení invalidného dôchodku a napadnutého rozhodnutia odporcu 2 o vzniku nároku navrhovateľa na starobný

dôchodok v sume 131,70 eur mesačne od 24.07.2010, ktorý sa však nevypláca a dňom 24.07.2010 nárok naň zaniká.

Z dávkového spisu odporcu vyplýva, že navrhovateľovi bol rozhodnutím odporcu č. XX XX XX XXXX zo dňa 18.10.1999 priznaný invalidný dôchodok od 04.08.1999, kedy na účely pripočítanej doby zamestnania od vzniku invalidity do dovŕšenia dôchodkového veku bola navrhovateľovi započítaná dňa až do dovŕšenia veku 60 rokov. Z preskúmaného rozhodnutia 1 z 23.06.2014 o znížení invalidného dôchodku vyplýva, že dôvodom zníženia invalidného dôchodku bol nižší dôchodkový vek navrhovateľa - 55 rokov, pričom všetky podmienky zníženia dôchodkového veku na 55 rokov navrhovateľ splnil už pred vznikom invalidity (§ 132 ods. 1 písm.a/ zák.č.100/1988 Zb. v spojení s § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.). Keďže navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku neuviedol konkrétne dôvody, pre ktoré považuje rozsudok krajského súdu v časti, týkajúcej sa rozhodnutia z 23.06.2014 za nesprávny, odvolací súd rozsudok krajského súdu v tejto časti podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 O.s.p. potvrdil.

Pokiaľ ide o rozhodnutie odporcu 2 z 26.06.2014 o priznaní starobného dôchodku a zániku nároku na tento dôchodok podľa § 81 zákona č. 461/2003 Z.z., krajský súd toto rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, čím v plnom rozsahu vyhovel opravnému prostriedku, ktorým sa navrhovateľ domáhal práve jeho zrušenia a vrátenia veci a ďalšie konanie. Vzhľadom na túto skutočnosť odvolací súd odvolanie navrhovateľa proti rozsudku krajského súdu v časti, týkajúcej sa rozhodnutia odporkyne z 26.06.2014 odmietol ako odvolanie podané neoprávnenou osobou § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

V súvislosti s námietkami navrhovateľa týkajúcimi sa trov prvostupňového konania odvolací súd poukazuje na § 157 ods. 2 O.s.p., z ktorého súdu vyplýva povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, a to nielen výrok vo veci samej, ale aj výrok o trovách konania. Krajský súd sa týmto ustanovením dôsledne neriadil a svoje rozhodnutie v časti výroku o trovách prvostupňového konania neodôvodnil, na základe akých skutočností nepriznal navrhovateľovi náhradu trov konania v uplatnenej výške 520,31 eur. Nie je pritom úlohou odvolacieho súdu nahrádzať chýbajúcu právnu úvahu súdu prvého stupňa, keďže inak by došlo k porušeniu princípu dvojinstančnosti súdneho konania. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok krajského súdu v časti týkajúcej sa trov prvostupňového konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f) a ods. 2 O.s.p. V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.